

Socialförvaltningen

Datum:
2019-12-16Diarienummer:
SCN-2019-0581Handläggare:
Sophie Jonneryd

Socialnämnden

Uppföljning av ramavtal konsulentstöd familjehemsvård, Svenska Familjehem AB

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att godkänna avtalsuppföljningen av Svenska Familjehem AB

Sammanfattning

Socialnämnden har sedan november 2017 ramavtal avseende konsulentstöd familjehemsvård. Uppföljning av privata utförare görs i enlighet med socialnämndens plan för uppföljning och kontroll av privata utförare. I denna avtalsuppföljning har socialförvaltningen följt upp avtalets efterlevnad med Svenska Familjehem AB. Förvaltningens bedömning är att Svenska Familjehem AB lever upp till avtalets krav i de delar som granskats i denna avtalsuppföljning.

Bakgrund

Socialnämnden har sedan november 2017 ramavtal avseende konsulentstöd familjehemsvård (SCN 2017-0293). Avtalet sträcker sig till november 2021 och omfattar i dagsläget 8 leverantörer. Målgruppen för ramavtalet är barn och ungdomar i behov av god vård och fostran i jour- eller familjehem enligt socialtjänstlagen (SoL) eller enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård för unga (LVU).

Socialnämnden beslutade i mars 2019 om plan för kontroll och uppföljning av privata utförare (SCN-2019-0145). Fokusområde för uppföljningen 2019 är barn och unga i heldygnsvård. Svenska Familjehem AB är en av de leverantörer som har valts ut för fördjupad uppföljning med anledning av att de är en av de leverantörer som anlitas mest under ramavtalstiden.

Med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran. Med jourhem avses ett enskilt hem som vid upprepade tillfällen tar emot barn för tillfällig vård och fostran.

Med konsulentstött familjehemsvård avses enskild verksamhet som från inspektionen för vård och omsorg (IVO) har tillstånd att bedriva verksamhet. De har till uppgift att till socialnämnd föreslå familje- och jourhem till barn, samt lämna stöd och handledning till de hem som tar emot barn. Detta ombesörjs hos leverantörerna av s.k. familjehemskonsulenter, vilka ger kontinuerlig handledning till och stöttar familjehemmen.

Uppföljningens innehåll och genomförande

Uppföljningen omfattar ekonomiska kontroller, kontroller av tillstånd och tillsynsbeslut från IVO, frågeformulär till ansvarig socialsekreterare i pågående placeringar samt besök av Svenska Familjehem AB. I besöket träffade förvaltningen företagets ägare samt verksamhetschef.

Uppföljningen har inte omfattat alla delar i avtalet utan har fokuserat på vissa frågor. Särskilda fokusområden för denna uppföljning har varit hälsa och skolgång, då det finns flertalet rapporter som påvisar att placerade barn och unga generellt har sämre hälsa och utbildning än barn och unga i övrigt.

Om Svenska Familjehem AB

Svenska Familjehem AB är sedan 2012 verksamt inom konsulentstött familjehemsvård. I dagsläget har företaget ca 280 familjehem knutna till sig, varav ca 180 är aktiva. Familjehemmen återfinns primärt i Bergslagen, Mälardalen och Stockholm, men finns också i Västra Götaland och Skåne. De har 22 familjehemskonsulenter anställda och finns på sex orter i landet. Under ramavtalsperioden har 29 placeringar gjorts varav 13 är pågående vid tidpunkt för uppföljning.

IVO

Svenska Familjehem AB har sedan 2018-09-24 tillstånd att bedriva konsulentstött familjehemsvård. Tillståndsplikten infördes den 15 april 2017 med vissa övergångsbestämmelser. Övergångsbestämmelserna innebar bl.a. att bolag som hade verksamhet redan innan tillståndsplikten infördes fick fortsätta bedriva verksamhet under förutsättning att ansökan inkom till IVO innan den 1 april 2018 och i avvaktan på beslut. Socialförvaltningen har efter 1 april 2018 kontrollerat tillstånd för samtliga leverantörer på de ramavtal som berörs. IVO bedriver ingen regelbunden s.k. frekvenstillsyn inom området konsulentstött familjehemsvård och ingen tillsyn har gjorts av Svenska Familjehem AB.

Ekonomi

Leverantörerna ska enligt tecknat ramavtal ha en stabil ekonomisk ställning så att denna med bibehållen kvalitet kan fullgöra uppdraget under hela avtalstiden. Detta innebär bl.a. att hålla lägst rating 3 enligt kreditvärderingsinstitutet Upplýsningscentralen (UC). Svenska Familjehem AB har en rating 3. Inga anmärkningar finns hos Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket.

Personalens kompetens och lämplighet

Familjehemskonsulenterna ska stödja familjehemmen så att de kan utföra sitt uppdrag. Enligt avtalet ska familjehemskonsulenter ha minst socionomexamen eller annan likvärdig utbildning samt tre års yrkesverksamhet inom kommunal individ- och familjeomsorg efter högskoleexamen. De ska också följa utvecklingen inom familjehemsvård vad gäller lagstiftning, metodutveckling och forskning.

Utöver dessa krav lägger Svenska Familjehem AB stor vikt vid personlig lämplighet och att medarbetarna har lång erfarenhet av socialt arbete. Vid nyanställning ges

utbildning i strukturerad utredningsmetod av jour- och familjehem samt i metoden "Ett hem att växa i". Det sistnämnda är ett utbildningsmaterial framtaget av socialstyrelsen för att ge grundutbildning till jour- och familjehem.

Verksamheten planerar kompetensutveckling årsvis, både för företaget i stort, för de enskilda medarbetarna samt för familjerna. Vid tre tillfällen varje år genomförs två sammanhängande utbildningsdagar för samtligamedarbetare. Där ligger fokus, förutom på utbildning, även på projektarbeten kopplade till verksamhetsutveckling samt rekreation. Utbildningarna kan exempelvis handla om anknytning, systemteori eller rollen som konsulent. Utöver de gemensamma utbildningarna sker kompetensutveckling för respektive medarbetar utifrån dennes och verksamhetens behov. Två av medarbetarna är handledarutbildade och två har gått s.k. steg-1-utbildning, vilket innebär grundutbildning i psykoterapi. Medarbetarsamtal hålls en gång per år och utöver det hålls två arbetsmetodsamtal. Regelbunden ärendedragning hålls kontorsvis med verksamhetschef närvarande på plats eller via telefon. Personalen har extern handledning en gång per månad, vilken är öppen för både process- och ärendehandledning. Det finns också möjlighet för konsulent att vid behov få individuell handledning. Nya medarbetare ges introduktion under 2 veckor, sedan slussas de succesivt in i arbetet och får en mentor under sex månader, under vilken också provanställning gäller.

Registerkontroller görs varje år i form av att polisens belastningsregister begärs in för samtliga medarbetare.

Familjehemmets lämplighet

Leverantören ska enligt avtal tillhandahålla familjehem inom en radie om 10 mil från Uppsala tätort. Vid rekrytering och utredning av familjehem ska leverantören undersöka och bedöma en familjs förutsättningar som familjehem. Förutom registerkontroller omfattas här även beskrivning och bedömning av familje- och hemförhållande, hemmiljö, familjehemmets förutsättningar samt inställning till uppdrag. Det ska också undersökas om familjehemmet avvisats av annan kommun eller verksamhet under de senaste tre åren. Leverantören ska också skapa en relation med familjen som ger goda förutsättningar till rätt stöd och handledning. Ansvaret för utredning och godkännande av familjehem ligger på socialnämnden, leverantörens bedömning utgör ett komplement.

I verksamhetens kvalitetsledningssystem finns tydliga rutiner för hur familjehemmets lämplighet ska säkerställas. Dessa rutiner innebär bl.a. att familjehem som Svenska Familjehem AB anlitar utreds enligt strukturerad metod och att utredningen uppdateras var artonde månad. Familjehemmen erbjuder grundutbildning samt kontinuerlig vidareutbildning samt även extern grupphandledning. För att öka chansen att familjerna kan delta hålls handledning på olika tider, ibland dagtid, ibland kvällstid. En gång per månad finns möjlighet för familjer att träffa andra familjer. Alla familjer får vid avtalstecknande en "familjehemspärm" med all aktuell information, vilken uppdateras en gång per år. Företaget uppger att de har mycket höga krav och förväntningar på sina familjer, vilket gör att de avbryter samarbetet med familjer som inte kan möta dessa.

Genom familjehemskonsulenternas möten och samtal med familjerna följs familjerna upp löpande. Även regelbundna ärendedragning med kollegor och verksamhetschef samt att familjehemskonsulenterna arbetar i team kring familjerna bidrar till detta. Ett nära samarbete med socialsekreterarna är också viktigt. Kontakt med familjen ska ske

minst en gång per månad. Vid nya placeringar har familjehemskonsulenterna tätare kontakt med familjehemmen. Registerkontroller genomförs årligen för familjehemmen.

Den unges behov och utveckling

Familjehemskonsulenterna ska stödja familjehemmen så att de kan ge den unge god omsorg, fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden såsom för ett eget barn. Omsorgen ska vara trygg, säker, ändamålsenlig och präglas av kontinuitet. Den unges delaktighet ska säkerställas och denne ska på ett naturligt sätt beredas möjlighet att delta i familjens alla aktiviteter i vardag, fest, semester etc. Leverantörens genomförandeplan utarbetas i samråd med den placerade, familjehemmet och beställaren.

Ovanstående möjliggörs genom att familjehemmen utreds noggrant och att utredningarna uppdateras regelbundet samt genom att familjehemskonsulenterna har en tät och nära kontakt med familjerna. Det uppnås vidare genom att konsulenterna arbetar i team kring familjerna, vilket innebär att fler konsulenter har insyn i familjen. I syfte att möta den unges behov och ge så god omsorg som möjligt erbjuds familjerna grund- och vidareutbildning samt extern grupphandledning. Utifrån den skriftliga rapportering som sker månadsvis utifrån målen i genomförandeplanen har konsulenterna regelbunden kontakt och ett nära samarbete med socialsekreterarna.

Anhöriga

Familjehemmet ska stödja den placerade i kontakten med sitt nätverk utifrån de mål som finns specificerade i genomförande- och vårdplan. Att arbeta med nätverket är en viktig del där Svenska Familjehem AB arbetar utifrån de behov och mål som finns specificerade i den unges genomförandeplan. Familjehemskonsulenterna ansvarar för att familjehemmet vet vad som förväntas. Det kan vara en stor utmaning att engagera nätverk, vissa familjer har lätt för det, medan familjehemskonsulenterna i andra fall får stötta mer. Vid jourplaceringar kan planering saknas, vilket kan göra att det blir svårare att arbeta med nätverket.

Skolgång

Enligt avtalet ska den unge få lämplig utbildning samt bästa möjliga förutsättningar för vuxenlivet. En lyckad skolgång är en viktig skyddsfaktor för att få en gynnsam utveckling. För att säkerställa att den unges behov av skolundervisning tillgodoses arbetar Svenska Familjehem AB utifrån målen i genomförandeplanen. Familjehemskonsulenternas engagemang och täta uppföljning med familjehemmen och även med socialsekreterarna gör att frågan hela tiden följs och hålls aktuell.

Hälsa

Den unges behov av hälso- och sjukvård samt tandvård är en prioriterad fråga som säkerställs genom att den genomförandeplan som beställaren upprättat följs. Vid uppstart inventeras den unges hälsostatus, befintliga kontakter och nödvändiga kontakter tas. Vilka behov finns? Vilka kontakter behöver tas? Vem gör vad? Detta stäms av och planeras i dialog mellan familjehemskonsulent och familj. Vid behov även med socialsekreterare. På motsvarande sätt inventeras och planeras fritiden. Vad är den placerade intresserad av för fritidsaktiviteter? Hur ser fritiden ut? Hur såg den ut innan placering? Utifrån detta görs en planering. Enligt företaget är det en självklarhet att de arbetar med hälsa, fysisk aktivitet, sjuk- och tandvård. Det är familjehemskonsulentens ansvar och det gäller även i de fall genomförandeplan saknas.

Uppföljning av vården avseende måluppfyllelse

I verksamheten finns ett ledningssystem för kvalitetsstyrning med manualer och rutiner för en löpande säkring av kvalitet. Familjehemskonsulenternas arbete i uppdragen utvärderas löpande genom enkäter till både placerade, familjer och socialsekreterare. Detta genomförs två gånger per år och sammanställs och analyseras i kvalitetsbokslut. Dessa analyser ligger till grund för verksamhets- och kvalitetsutveckling inom verksamheten och vilka förbättringsåtgärder som ska genomföras. Det ger också möjlighet att följa utvecklingen över tid. Verksamheten har tagit fram en ramavtalsguide i syfte att säkerställa att konsulenterna har kunskap och information om kravställande. Avbrott analyseras löpande, vilket också ligger till grund för att vidareutveckla och förbättra verksamheten. Det kan exempelvis handla om att förbättra arbetet med att stötta familjerna eller med förfrågnings- och matchningsprocesser.

Samarbete med socialförvaltningen

Företaget beskriver att kontakten och samarbetet med socialförvaltningen tidigare har fungerat ganska dåligt. Det handlar till viss del om att företaget i vissa ärenden fått olika budskap från handläggare och chefer. Här upplever företaget att socialsekreterare brister i kunskap om gällande avtal. Det handlar också i vissa fall om långsam återkoppling och svar. I och med att avropen inom förvaltningen sedan den 1 april sköts via samordnare har dock kommunikationen både underlättats och blivit bättre och fungerar nu väldigt bra.

Synpunkter från socialförvaltningen

De frågor som har ställts till socialsekreterare har fokuserat på genomförandeplan och rapportering, kontakten med närstående, skolgång samt ungdomens hälsa samt kontakt med hälso- och sjukvård. 5 av 13 svar har inkommit vilka visar att handläggarna över lag är nöjda eller mycket nöjda med leverantören. I två fall har det dock funnits synpunkter på att företaget inte rapporterat utifrån målen i genomförandeplan i den utsträckning som avtalet specificerar, d.v.s. skriftlig rapportering månadsvis. Vid ett tillfälle har inte genomförandeplan upprättats i tid. Med undantag av detta beskriver svaren sammantaget att handläggarna är nöjda med leverantören och att de efterlever villkoren i avtalet.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att Svenska Familjehem AB lever upp till avtalets krav i de delar som granskats i denna avtalsuppföljning.

Socialförvaltningen

Åsa Carlsson
Tf. direktör